

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: סיום הש"ס

פרשת ויגש

בס"ד | גיליון מס' 262

כיצד רגל משותקת הפכה לרגל מהלכת באורח פלא?

עבדך ערב את הנער! (מ"ד, ל"ב)

ובעקבות, והגיע אליו בהצלחה. המאבק של היצר הוא לא נגד הסיום בעצמו, אלא נגד זה שיהודי מסמן לעצמו מטרה, נלחם עליה במסירות - וכובש אותה בהצלחה. את זה היצר לא מוכן לקבל, ולכן אנו חוגגים כל כך את הסיום, כאות לניצחון הרוח שלנו, בהגדרת היעד מראש, בחתירה אליו, וההצלחה להגיע אליו!

גם פרשת השבוע פותחת לנו צוהר המגלה עד כמה גדולה מעלת סימון היעד, בדברי יהודה ליוסף הצדיק 'כי עבדך ערב את הנער'. הרה"ק בעל השם משמואל ז"ע מגלה, כי כאן רמז יהודה ליוסף כי הוא סימן לעצמו את שחרור בנימין אחיו כיעד אישי, ולכן הוא מוכן להילחם עליו בכל מחיר, גם מול השליט החזק ביותר במצרים. כי סימון היעד - הוא הרגע שמכריע את הקרב, ואם היעד סומן כהלכה - הרי שההגעה אליו בוא תבוא...

התובנה הזו מרגשת במיוחד, כשמבינים שבימים אלו ניצבים עוד מאות אלפי יהודים בפני החלטה נועזת: להצטרף ללומדי 'הדף היומי', אם בלימוד אישי, אם בחברותא, אם בתוספת שעות לשעות הלימוד ואם בעקבות בהגעה לשיעור יומי קבוע. כל המסיימים את מחזור י"ד, א"ה בעוד שבע וחצי שנים - ב'שלושת ימי הגבלה' תשפ"ז, כולם כאחד משתתפים בשמחה כבר עתה, כי היא גם שלהם - הלא הם חתני שמחת קביעת היעד כעת, לקראת הסיום הבא...

העובדה שלצידו מאות אלפים שזוכים לסיים את הש"ס בפועל כבר במחזור זה, רק מחדדת את התובנה שמדובר במשימה אפשרית וברת השגה, שדורשת רק שני דברים: סימון היעד כעת, ועקביות והתמדה מדי יום, תוך מעקב שאנו מתקדמים לעבר היעד. אם נסמן את יעד הסיום הבא כיעד אישי, אם נהיה מלאי רצון ותשוקה אמת להימנות על מסיימי הש"ס, אם נקבל החלטה חזקה ועוצמתית לשים חלקנו עימם - א"ה נגיע אל היעד הנשאר.

הרגע בו עלינו לקבל החלטה הוא עכשיו, כשמחזור י"ד יוצא לדרך. כל מה שכדאי לעשות, הוא לקבל החלטה, להגדיר את היעד, ולהסתער על המחזור החדש בתשוקה עילאית וברצון בוער. כולנו יכולים להקשיב לשיעור בגן או בטלפון, רובנו יכולים להקדיש זמן לשיעור יומי, חלקנו בוודאי יכולים לקבוע חברותות. ובלבד שגם אנחנו נצטרף לשיבה הגדולה בעולם, ישיבת לומדי 'הדף היומי', ונחוג את סיום הש"ס א"ה בב' בסיון תשפ"ז, מתוך שמחה של מצווה!

מלחמה על העקביות!

היה זה בחודש אלול תש"ב, בעיצומה של מלחמת העולם השנייה. בוילנא של אותם ימים שלט הקומיסר הנאצי וולף ימ"ש, אשר פיקד על העיר ופרבריה, ונחשב למושל המחוז אשר על פיו יקום דבר. ברשותו שלא ידעה שובעה, הורה הקומיסר לאסור באיסור מוחלט התכנסות יהודים בבתי כנסת ובמקומות ציבוריים, בתואנה שההתכנסויות הללו מעבירות מחלות ומדבקות בנגיפים קשים.

כאיש אחד בלב אחד, בהתרגשות ובשמחה של מצוה, ניצב עם ישראל כולו לקראת הרגעים המרוממים של סיום הש"ס בבלי, בסדר הלימוד לפי קצב 'הדף היומי'. התחושה העילאית שעם ישראל כולו מחובר לסיום משותף, כאשר כולם כאחד עולצים ושמים בשמחת התורה, מעבירה רטט של התרגשות וסיפוק, מציפה באושר ומעוררת את הלבבות.

אכן, לפני כמאה שנה עמד המהר"ם שפירא זצ"ל ונשא את הנאום שהפך לנצחי, בו פירט את תרונות לימוד הש"ס בקצב אחיד ומשותף לכל יהודי ברחבי תבל. מאז ועד עתה, מדי כשבע וחצי שנים מתרגש עם ישראל בעת שמחת גומרה של תורה, עם סיום הש"ס. גם מי שלא זכו להימנות על מסיימי הש"ס בפועל, חשים את הרגש העצום הזה נוגע בהם, ממלא אותם באושר.

עובדה זו מחייבת התבוננות. הלא מצות לימוד התורה, היא מצוה ללימוד תורה, ללא סיום מוגדר או בתוך פרק זמן מוגבל. המצוה היא ללמוד, איש איש כיכולתו וכמצבו. אם כן, מה סוד הקסם של רגע הסיום - עד שהוא מטלטל את הלבבות כולם? איזה רעיון כביר מסתתר מתחתיו, שגורם לכולנו להתחבר לחגיגה, להעריך את מסיימי הש"ס ולחפוף להיות כמוהם?!

כדי לענות על שאלה זו, נצטרך להבין את מהותו של סיום. בספרים מובא כי ישנו מלאך רע, אשר שמו הוא ראשי התבות של המילים 'סיום מסכת אין לעשות'. זהו מלאך רע ונורא, והעובדה ששמו מתייחס במישרין למניעת סיומי מסכת - מחייבת להבין: מה יש בו בסיום מסכת? מדוע מלאך רע נחרד מפניו? מה טמון בו, עד שכוחות האופל מרכזים מאבק כנגדו?!

כדי לקבל תשובה לשאלות אלו, נצטרך להבין מהו סיום, ומהי הדרך להגיע אליו. אדם לא מתוכנן, שאינו מחשב יעדים בחייו, שאינו חפץ לסמן לעצמו פסגות ולפעול להגיע אליהן, לעולם לא יסיים מסכת או כל ספר אחר. הסיום, הוא הוכחה לכך שמטרה מסויימת הוגדרה מראש, סומנה כיעד מוגדר, והפכה למצפן שמוכיל ומכוון את האדם בדרך ליעדו.

כלומר, בעת הסיום לא נחגך רק הסיום. הסיום הוא ביטוי לחגיגה על קביעת היעד - אי אז כשהוחל במלאכה, על עקביות והתמדה לאורך התהליך, ובנוסף - על רגע הסיום בעצמו. עריכת 'ומא טבא לרבנן' בעת סיום, אינה שמחה על הסיום גרידא, כי אם על המהלך כולו - על סימון היעד, על חלוקת היעד ליעדי משנה יומיים, עד להגעה אליו...

אמור מעתה, אין אנו מסיימים ש"ס עכשיו - ולכן חוגגים. אלא אנו חוגגים את העובדה שמילוינו יהודים ברחבי תבל, מכל קצוות ארץ ומכל גווי הקשת, יצאו למסע בן 2711 ימים. הם סימנו את היעד - להגיע לסיום הש"ס תוך שבע וחצי שנים, ועתה אנו חוגגים עימם את סימון היעד, את העקביות בדרך אליו, וכמובן - את הסיום עצמו.

לכן, ישנו מלאך רע ומסוכן במיוחד, שכל מהותו היא מלחמה בסיום. היצר הרע מרכז מאבק נגד הסיום - כי הסיום מייצג את זה שיהודי סימן יעד, חתר אליו בעוצמה

הזמנה אישית!

סיום הש"ס במסגרת 'הדף היומי', הוא לא רק אירוע חגיגי בקנה מידה של עם ישראל כולו, יש בו את המימד האישי אותו חווה כל לומד ומצטרף חדש, החוגג בימים אלה את 'סיום הש"ס' האישי שלו, את הרגע המכונן בו הוא זוכה לחתום את לימוד הש"ס - וכמובן להתחיל מיד מחדש...

אם בעבר היה נדרש מאמץ כביר וגדול כדי להצטרף ללומדים, הרי שהיום השיעורים זמינים ביותר. בכל בית מדרש יש גמרות נוחות ומבוארות, וניתן להצטרף לשיעורים בכל עת. גם מי שאין זמנם בידם, יכולים להצטרף לשיעור טלפוני אותי ניתן לשמוע תוך כדי נסיעה בדרכים או בהמתנה, ולזכות למלא את אוצר ליבם בשיעור הדף היומי מדי יום.

בנימה אישית נרגשת, הנני להזמין את קוראי הגליון להצטרף לאלפי המאזינים בשיעור 'הדף היומי' הטלפוני, אליו ניתן להתחבר בכל עת ומכל מכשיר טלפון, בחיג המספר 073-295-1342. השיעור נמסר בס"ד בשפה קלה ובהירה, ואלפי המאזינים מעידים כי הם נהנים משיעור יומי ברור וקולח, המוגש בשפה שווה לכל נפש.

זה הזמן להכניס את המספר 073-295-1342 לאלפון האישי, ולהתחבר. מכל מקום ובכל עת, הדף היומי שייך לכל יהודי. הענק לעצמך את הטובה שבמתנות, התחבר לשיעור 'הדף היומי' ותיהנה מחוויה אישית ורוחנית נעימה, הממלאת את הנפש באנרגיה טובה ומעניקה הוד רוחני לל"ז היומי שלך!

לעילוי נשמת
ר' שלמה פרץ ז"ל בן מאיר הלוי גולדשמיט (אריאלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
ה"ר משה יהודה ב"ר שלמה ז"ל מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח ת.נ.צ.ב.ה. | הנוצח ע"ה המשפחה

הימים הנוראים של שנת תש"ג עברו על יהודי וילנא בחרדה מהולה באיום קיומי. מתי מעט העזו להתכנס לתפילות, חלק מהיהודים רק 'הגיוחו' לחלקים מהן, חוששים לקחת סיכון. אולם לאחר חודש תשרי החליט הקומיסר להכביד את עולו, והורה לתלות מודעות האוסרות על כינוסי יהודים בכל רחבי העיר, זאת לצד נעילת בתי הכנסת במגעולים חתומים בחותמת משטרתית עשוית שעווה, כדי שיהיה ניתן לעקוב אם המגעול נפתח.

רוב היהודים הרימו ידיים, בצער רב ובליתי בריה. הסכנה היתה גדולה, הקומיסר הנאצי נודע בשערים ברשעותו ובאכזריותו, ומה עוד שהמשטרה הסתייעה ביהודים מקומיים שהלשינו וסייעו לשוטרים במזימתם, רח"ל. אולם קבוצה אחת של יהודים, רוח אחרת היתה עימם. 'הדף היומי', נשמת אפם, הרי חייבים להמשיך בלימוד שכל סודו הוא העקביות!

היה זה ביום ראשון, ז' בחשוון תש"ג, הוא יום ההילולא התשיעי של המהר"ם שפירא זצ"ל, מייסד ומחולל רעיון 'הדף היומי'. בפאתי הגטו התכנסה יחדיו קבוצה של יהודים אמיצי לב וגיבורי רוח, שהחליטו כי ביום הכל כך משמעותי הזה, יום השנה לפטירת הוגה רעיון 'הדף היומי', לפחות ביום הזה יש לקיים את השיעור כסדרו. אם בכל יום הם לומדים במחבוא, הרי שביום הזה יתאחדו יחדיו ללמוד את 'הדף היומי', להמשיך בעקביות הכל כך נחוצה בלימוד 'הדף היומי'!

הם החליטו להתכנס יחדיו בבית הכנסת 'יוגיקעס קלויז', כשבכוונתם ללמוד את הדף - הלא הוא דף ק"ג במסכת בבא מציעא, לסיים את פרק 'השואל את הפרה', ולהתחיל את פרק 'המקבל', כשלאחר השיעור יאמרו 'קדיש' לעילוי נשמתו של המהר"ם שפירא, שכידוע לא הותרו אחריו ילדים, והתבטא כי 'הדף היומי' הוא אחד מבניו... לפתע נשמעה חבטה עזה על הדלת - - -

אל תוך בית הכנסת שטטה פלוגת שוטרים גדולה, מצויידת במקלות גומי ובאלות. הם החלו להכות את משתתפי השיעור עד זוב דם, ורובם ככולם נמלטו על נפשם, נפוצו לכל עבר. רק 15 יהודים אמיצים במיוחד המשיכו בלימוד הדף היומי תוך מסירות נפש של ממש, כשהם סופגים מכות באופן רציף, בגדיהם נקרעים ומוכתמים בדם, והם מוסיפים לשבת במקומם וללמוד את הדף, להשלים את המשימה היומית...

לבסוף גברה יד זדים, והם הצליחו לפזר את הלומדים בכה, כשהם מוכים וזבי דם. אולם את רוחם לא הצליחו הנאצים 'ימ"ש להכריע: גם בעומק האופל ובשעת הסכנה, אותם יהודים אמיצים נלחמו על לימוד הדף היומי, לא ויתרו על העקביות בשום אופן ולנוכח כל איום!

המעשה כולו מתואר בהרחבה בספר 'בקדושה ובגבורה', יומנים משנות המלחמה שנכתבו בידי הרב יהושע אייבשיץ, ושם מוזכרים שמות היהודים האמיצים, לוחמי 'הדף היומי', אשר לבסוף מסרו נפשם על קידוש ה', והיו הדברים לעילוי נשמתם. ואלו הם: ר' יעקב זיון, ר' יוס' ביאליסטוקער, ר' ניסן יפה, ר' משה וינברג, ר' אברהם אליעזר קויאט, ר' חיים סמיאטיצקי, ר' זליג קלמנוביץ, והרבנים לנדוי, בורקה, לעוו, קוזלובסקי, אפשטיין, יעקובזון, רובם מחסידי סלונים, ה' יקום דמם.

אלו הם גיבורי הרוח לוחמי 'הדף היומי', אשר הוסיפו ללמוד את הדף גם בעודם סופגים מהלומות כואבות באלות, כשגופם זב דם ובגדיהם נקרעים, והם ממשיכים לעסוק בלימוד הדף בפנים מאירות. ולנו לא נותר אלא ללמוד מוסר השכל:

אשרי הדור שככה לו, בעידן הנוכחי לא רק שאין איום על חיי לומדי הדף, לא רק שאינם סופגים מהלומות, לא רק שהלימוד אינו דורש תעצומות נפש נדירות... הדף היומי נגיש לכולם, זמין לכולם, נוח כל כך ללימוד. גמרות מבוארות מצויות לרוב, שיעורי הדף היומי קיימים בכל מקום, ניתן להתחבר לדף היומי אפילו בטלפון או במערכות מוקלטות...

היום, האושר הטמון בדף היומי אינו דורש תעצומות נפש - הוא מעניק תעצומות נפש. הדף היומי בזמננו אינו דורש אנרגיות נדירות - הוא פשוט מעניק אותן. הדף היומי קרוב כל כך לכולנו - הבה נסתער על מחזור הלימוד החדש באהבה אין קץ, נצטרף ללומדי הדף היומי במסירות ובעקביות, ונזכה לשים חלקנו עם לומדי הדף מסיימי הש"ס!

נס מהלך בשיעור הקבוע!

רחוב סוקולוב בבני ברק, בית הכנסת 'כתב סופר'. מדי ערב, כמה דקות לפני השעה 9:00, מתכנסת במקום קבוצה של תלמידי חכמים וקובעי עתים, לשיעור 'הדף היומי' אותו מוסר הגאון רבי ניסן גולדברג שליט"א, ר"מ ב'שיבת אור ישראל'. השיעור נוסר במשך שעה, כאשר כל המשתתפים שמים אוזנם כאפרכסת, מתנתקים מהמולה הנושבת בחוצות, מתעלים מעל החורף הסוער או הקיץ המהביל, ושוקעים אל תוך דף הגמרא האהוב, מתחברים לדף היומי.

אחד המשתתפים הוותיקים בשיעור, הוא ר' יצחק חמוי ה"ו, אשר משתתף בשיעור בקביעות ובמסירות מדי יום ביומו, גם כאשר...

היה זה לפני שנים ספורות. ר' יצחק התנדב לפקח על עבודות הריסה ובניה במבנה חינוכי בעיר, ונהג הטרקטור לא שם לב למיקום המדוייק בו הוא עומד, וה'שליך' קיר

גבוה היישר על ר' יצחק, שהשתטח ארצה וכמעט נמוח תחת הקיר. בניסי ניסים הצליחו כוחות ההצלה לחלצו מבין ההריסות, והוא הובהל לבית החולים במצב קשה, כשעצמות רבות בגופו שבורות ומרוסקות לחלוטין.

במשך כחצי שנה היה ר' יצחק מאושפז בבית החולים, מנותח שוב ושוב, כשהרופאים מנסים לאחות את השברים ולהשיב את גופו למצב תקין ככל האפשר. הוא חווה ייסורים קשים ונוראים אשר אי אפשר לתארם, והתחזק באמונה ובביטחון 'כי את אשר יאהב השם יוכיח'. לאחר כמחצית השנה של שהות רציפה בבית החולים השתחרר לביתו, כשרגלו האחת משותקת, רגלו השנייה בקושי יכולה לנוע עקב כאבים עזים, והוא נדרש לשוב ולהתייצב בביקורות, ניתוחים וטיפולי פיזיותרפיה.

מיד עם הגעתו לביתו, הדבר היחיד שהיה ברור לו הוא שהינו חוזר לשיעור ה'דף היומי'. הניתוח בן מחצית השנה מהשיעור - היה עבורו קשה מספיק, לבטח יותר קשה מהמאמץ הכביר שהוא נדרש אליו כדי להגיע לשיעור החל מעכשיו. אם בעבר היה עליו לקום מהכסא, לרוץ במדרגות ולהגיע לשיעור תוך דקות - הרי שעכשיו הוא נכה וחצי משותק, וההשתתפות בשיעור דורשת ממנו מאמץ איתנים, זמן ממושך, וגם כאבים לא פשוטים...

אולם לא איש כר' יצחק יאמר נואש. מדי ערב התאזר בגבורה, ובשעת ערב מוקדמת החל להתארגן ליציאה. הירידה במדרגות מביתו, הדרך לבית הכנסת, ההגעה עד למקום השיעור. כל סעיף כזה ארך זמן ומאמץ רב, ור' יצחק היה מוכן להקדיש את כל המאמץ הזה - ובלבד שיוכל להשתתף בשיעור!

חבריו של ר' יצחק קיבלו את פניו בהערכה מהולה בהפתעה. היטב ידעו את העובר עליו, חלקם אף ביקרו אותו בבית החולים, והיטב הבינו כי מדובר עבורו במאמץ עילאי - כמעט על אנושי - לצאת מהבית ולבוא לשיעור. מכאן נבעה ההפתעה שלהם למראה הופעתו, ומכאן גם ההערכה הרבה שרחשו לו - על מסירות הנפש שהובילה אותו לשוב לשיעור, למרות מצבו הרפואי, נכותו הקשה, הרגליים שאינן מתפקדות...

במשך חודש ימים התמיד ר' יצחק בהגעתו לשיעור, וביום ה-31 הופתעו שכניו להתעורר לקול צעקות רמות, שנשמעו מכיוון ביתה של משפחת חמוי. הם ידעו כי מצבו הרפואי של האב אינו מהמשופרים ולפיכך נבהלו, אלא שאז נדהמו לגלות:

הצעקות היו קריאות שמחה, שבני המשפחה פשוט לא הצליחו לכלוא בליבם. בניגוד לכל הסיכויים, למרות תחזיות הרופאים הפסימיות, בחלוף שבעה חודשים מאירוע הנפילה הוא - ר' יצחק חש דם זורם באצבעות רגליו, הוא הצליח להגיע אותן כאחד האדם!

בני המשפחה הופתעו, השכנים לא האמינו למראה עיניהם, וגם הרופאים שקיבלו אותו בשעת בוקר העניקו לו את הכינוי 'נס רפואי מהלך'. 'לא היה לזה כל סיכוי, אין לזה הסבר!' - הסביר הפרופסור הבכיר במחלקה האורתופדית, 'הרי רגלו היתה משותקת, בכלל לא זרם דם בעורקים. איך פתאום בשעת לילה החל הדם לזרום בעורקים שכמעט בישו? כיצד קרה הדבר שתוך כדי שינה האיש כמעט הבריא לחלוטין?'! - תמה הפרופסור בקול, והכניס את ר' יצחק לסידרת בדיקות מקיפות...

אך גם בסוף סידרת הבדיקות, התברר שפשוט קרה כאן נס, נס פלאי של ממש. רק ביום האתמול רגל אחת היתה משותקת לחלוטין והרגל השנייה היתה מיוסרת וכאובה, ולפתע פתאום הרגליים שבו לתפקד. עוד ניתוח אחד או שניים - ור' יצחק יוכל לשוב ולהלך כאחד האדם!

הם מיהרו לקבוע לו תור לניתוח, ובלילה שלפניו ביקש ר' יצחק מחברי השיעור להתפלל למענו. ויהי בבוקר, בבואו לבית החולים לקראת הניתוח, לפתע פתאום התבלבלו הרופאים, פשוט הסתחררו מתוצאות הצילומים שנגלו לעיניהם. התברר כי הניתוח פשוט מיותר, ר' יצחק מהלך כצעיר ובריא, רגליו נשמעות לו בקלילות!

את מה שהרופאים הגדירו 'נס רפואי מהלך', ר' יצחק מגדיר 'נס של הדף היומי'. הנה כי כן, חודש בדיוק לאחר שובו לשיעור היומי הקבוע בדף היומי - בעיותיו הרפואיות החלו לחלוף כבאורח פלא, ובתוך תקופה קצרה הן פשוט נעלמו, והוא חזר לאיתנו כמימים ימימה!

את סיפורו של ר' יצחק ניתן לקרוא בספר 'עלינו לשבח', וללמדנו בא: ה'דף היומי', לא רק שהוא מתנה יקרה שכל אחד מאיתנו זכאי להעניק לעצמו כחוויה רוחנית יומית קסומה ונעלית, הוא גם מפתח פלא לזכות בישועה נכספת, כי התורה כוללת את כל הטובות שבעולם. וככל שמתחברים לתורה ביתר שאת, וככל שמתמסרים לקביעות עתים לתורה, וככל שמתאמצים כדי להתמיד בשיעור הדף היומי - כך זוכים שהדף היומי פותח לנו שער, מרעיף עלינו שפע ברכה.

בכל יום ניתן להצטרף, ועכשיו - זה הזמן המתאים, המועד הטוב ביותר. עכשיו, בפתחו של מחזור לימוד חדש, כל אחד מאיתנו יכול להצטרף ללימוד הדף היומי, לזכות במפתח הפלא שנקרא דף גמרא מדי יום יום. זה מרומם את הנפש, משדרג את הל'דף היומי עשרת מונים, מעניק לנשמה היהודית שלנו מתנה, וגם פותח לנו שערים לישועות גדולות!